

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА “ТЕРМОБЕТОН” ПРОТИ УКРАЇНИ”

(Заява № 22538/04)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

18 червня 2009 року

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у п. 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Термобетон» проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли: Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *Голова*, Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert), Рената Ягер (Renate Jaeger), Марк Віллігер (Mark Villiger), Миряна Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska), Здравка Калайджиєва (Zdravka Kalaydjieva), *судді*, Станіслав Шевчук (Stanislav Shevchuk), *суддя ad hoc*, та Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), *Секретар секції*, після обговорення за зачиненими дверима 26 травня 2009 року, виносить таке рішення, що було прийняте в той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за заявою (№ 22538/04), поданою проти України до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) приватним підприємством «Термобетон» (далі — компанія-заявник) 6 червня 2004 року.
2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — п. Ю. Зайцевим. Компанію-заявника було представлено її директором — п. А. Горбенком.
3. 15 жовтня 2007 року Голова п'ятої секції вирішив направити заяву Уряду. Відповідно до положень пункту 3 статті 29 Конвенції він також вирішив розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявником є приватне підприємство, засноване у м. Луганськ, Україна.
5. Відкрите акціонерне товариство «Фірма панельного домобудування № 4» (далі — фірма) згідно з умовами ліцензійного договору використовувала запатентований винахід компанії-заявника.
6. 27 липня 1998 року компанія-заявник звернулася до господарського суду м. Києва (далі — суд першої інстанції) з позовом до фірми. Компанія-заявник стверджувала, що фірма не здійснила поточний платіж, передбачений ліцензійним договором.
7. 1 жовтня 1998 року суд першої інстанції призначив судову експертизу з метою підрахунку прибутку, який отримала фірма, та виплат, що належать компанії-заявнику. В той самий день суд зупинив судові провадження по справі до отримання результатів експертизи. Постановою від 6 листопада 1998 року та листом від 5 лютого 1999 року суд вніс зміни до поставлених експертам запитань та додав нові. Експертний висновок було надано суду у грудні 1999 року. Установу, яка, здійснюючи експертизу, не відповіла на всі поставлені запитання, було усунуто судом через некомпетентність.
8. 16 грудня 1999 року суд першої інстанції призначив нову судову експертизу, яку мала проводити інша установа. Суд поставив ті самі запитання. Тією самою постановою суд зупинив судові провадження по справі до отримання результатів експертизи. Експертний висновок було надано суду у травні 2000 року.
9. В період з липня 1998 року по 11 вересня 2000 року суд першої інстанції призначив три судові засідання.
10. 11 вересня 2000 року суд першої інстанції частково задовольнив позов компанії-заявника.
11. 12 грудня 2000 року голова суду першої інстанції задовольнив клопотання компанії-заявника про перегляд рішення від 11 вересня 2000 року в порядку нагляду. Зазначене рішення було скасовано, зокрема, через те, що суд першої інстанції під час призначення

судової експертизи не виконав процедурних вимог, передбачених законом. Справу було направлено на новий розгляд до того самого суду. 16 травня 2001 року Вищий господарський суд залишив без змін постанову від 12 вересня 2000 року.

12. 5 червня 2002 року суд призначив проведення судової експертизи. Судове провадження було зупинено. Висновок було надано суду у лютому 2003 року.

13. У серпні 2003 року фірма подала зустрічний позов з метою визнання ліцензійного договору недійсним.

14. У період з 12 грудня 2000 року по 10 жовтня 2003 року суд призначив близько 13 судових засідань.

15. 10 жовтня 2003 року суд першої інстанції відмовив у задоволенні позовних вимог компанії-заявника. 16 грудня 2003 року господарський апеляційний суд м. Києва (далі — апеляційний суд) залишив це рішення без змін.

16. 6 квітня 2004 року Вищий господарський суд скасував рішення, винесені судами нижчої інстанції, та направив справу на новий розгляд.

17. У період з квітня по травень 2004 року суд першої інстанції призначив близько 6 судових засідань.

18. 16 листопада 2004 року суд першої інстанції відмовив у задоволенні позовних вимог компанії-заявника. 1 березня 2005 року апеляційний суд залишив це рішення без змін.

19. 7 червня та 11 серпня 2005 року відповідно Вищий господарський суд та Верховний Суд відхилили касаційну скаргу компанії-заявника.

20. Сторони не надали Суду точної інформації щодо кількості фактично проведених судових засідань. Відповідно до наданої Урядом інформації судові засідання було перенесено у двох випадках за клопотанням компанії-заявника.

ЩОДО ПРАВА

СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

21. Компанія-заявник скаржилась за пунктом 1 статті 6 Конвенції та статтею 13 Конвенції на надмірну тривалість провадження в її справі. Оскільки скарга за статтею 13 Конвенції, яку було висунуто компанією-заявником, не порушується як окреме питання, Суд розглядатиме цю скаргу щодо тривалості проваджень тільки за пунктом 1 статті 6 Конвенції, в якій передбачене наступне:

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом, ..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

А. Щодо прийнятності

22. Суд зазначає, що скарга не є очевидно необґрунтованою у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є непринятною з будь-яких інших підстав. Отже, Суд визнає її прийнятною.

В. Щодо суті

1. Твердження сторін

23. Уряд стверджував, що компанія-заявник та фірма сприяли тривалості судового провадження, а також що держава не несе відповідальності за їх поведінку. Зокрема, Уряд стверджував, що компанія-заявник своїми діями спричинила певні затримки у провадженні, оскільки вона зверталась із клопотанням про перенесення судових засідань, змінювала свої твердження, оскаржувала судові рішення. Далі він вказав на те, що справа була складною, а також що судові органи діяли з належною сумлінністю.

24. Компанія-заявник не погодилась з цим твердженням.

2. Період, що був прийнятий до розгляду

25. Суд повторює, що бере до уваги тільки ті періоди, коли справа знаходилась на розгляді у судах, таким чином, виключаючи ті періоди між винесенням остаточних рішень, які є обов'язковими для виконання і їх скасування у порядку нагляду (див. «Маркін проти Росії» (*Markin v. Russia*), № 59502/00, рішення від 16 вересня 2004 року, та «Павлюлінець проти України» (*Pavlyulynets v. Ukraine*), № 70767/01, пп. 41–42, рішення від 6 вересня 2005 року).

26. Таким чином, зазначене провадження з цього питання тривало приблизно 6 років та 8 місяців.

3. Розумність тривалості провадження у національних судах

27. Суд нагадує, що розумність тривалості провадження повинна оцінюватись у світлі обставин справи та наступних критеріїв: складність справи, поведінка заявника та компетентних органів, важливість предмета розгляду для заявника (див., серед багатьох інших рішень, «Фридлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*), [GC], № 30979/96, п. 43, ECHR 2000-VII).

28. Щодо питання складності цієї справи Суд зазначає, що воно в більшій мірі стосувалося питання обрахування виплат, які належали компанії-заявнику. Не дивлячись на те, що національні суди мали розглянути певну кількість документальних доказів, за своєю природою питання, поставлені перед судом, не були такими, що потребують тривалого розгляду справи компанії-заявника. Таким чином, Суд прийшов до висновку, що предмет судового розгляду в цій справі не може вважатися особливо складним.

29. Суд зазначає, що складність справи та поведінка компанії-заявника не може пояснити загальну тривалість судового провадження в цій справі. Він вважає, що за низку затримок (зокрема, направлення справи на новий розгляд до суду нижчої інстанції, затримки, спричинені зміною питань, поставлених експертам, а також тривалим періодом процедурної бездіяльності) може відповідати Уряд.

30. Таким чином, беручи до уваги тривалість провадження та інші обставини справи, Суд доходить висновку, що мала місце необґрунтована затримка у справі заявника.

31. Тому мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

II. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

32. В подальшому компанія-заявник скаржилась за пунктом 1 статті 6 та статтею 13 Конвенції на те, що провадження у її справі було несправедливим, а також на результат розгляду. Компанія-заявник також стверджувала, що суддям в національних судах бракує незалежності та неупередженості. У своїх твердженнях, поданих у 2008 році, компанія-заявник також скаржилась на те, що Верховний Суд, розглядаючи справу у відсутності її представника, порушив її право на ефективний засіб юридичного захисту щодо її прав та позбавив її доступ до суду. Компанія-заявник посилалась на статтю 13 Конвенції.

33. Ретельно дослідивши зауваження компанії-заявника, виходячи з сукупності наявних матеріалів та в тій мірі, в якій він є повноважним вивчати заявлені скарги, Суд не встановив жодних ознак порушення прав та свобод, викладених в Конвенції.

34. Відповідно ця частина заяви має бути відхилена як очевидно необґрунтована відповідно до пунктів 1, 3 і 4 статті 35 Конвенції.

III. ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

35. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливої сатисфакції».

А. Шкода

36. Компанія-заявник вимагала 13 735 516 грн 39 коп.¹ відшкодування матеріальної шкоди. В подальшому компанія-заявник стверджувала, що зазнала моральної шкоди; компанія-заявник залишила це питання на розсуд Суду.

37. Уряд висловив заперечення щодо цих вимог.

38. Суд не вбачає причинного зв'язку між констатованим порушенням та матеріальною шкодою, яка вимагається. Відповідно Суд відхиляє цю вимогу. Проте, здійснюючи свою оцінку на засадах справедливості, присуджує компанії-заявнику 600 євро відшкодування моральної шкоди.

В. Судові витрати

39. Компанія-заявник не надала окремої вимоги щодо судових витрат. Тому Суд нічого не присуджує.

С. Пеня

40. Суд вважає належним призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку плюс три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції щодо надмірної тривалості провадження прийнятною, а решту скарг — неприйнятними.

2. *Постановляє*, що у цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

3. *Постановляє*, що:

(a) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити компанії-заявнику 600 (шістсот) євро відшкодування моральної шкоди плюс будь-який податок, який може бути стягнуто з цієї суми. Цю суму має бути конвертовано у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(b) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на вищезазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткових пункти.

4. *Відхиляє* решту вимог компанії-заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою і повідомлено у письмовій формі 18 червня 2009 року згідно з пунктами 2 та 3 Регламенту Суду.

Клаудія ВЕСТЕРДІК
Секретар секції

Райт МАРУСТ
Голова секції

---

¹ 1 340 214 євро.